

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 2 listopada 2020 r.

Pozycja 339

POSTANOWIENIE z dnia 19 sierpnia 2020 r. Sygn. akt Ts 71/20

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Bartłomiej Sochański,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej M.N. w sprawie zgodności:

- 1) art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. b oraz art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2019 r. poz. 1239, ze zm.) z art. 2 oraz art. 47 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) § 3 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 18 sierpnia 2011 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 753, ze zm.) z art. 2 Konstytucji oraz art. 47 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji;
- 3) art. 17 ust. 11 ustawy wymienionej w punkcie 1 niniejszego postanowienia w związku z § 5 rozporządzenia wymienionego w punkcie 2 z art. 47 w związku z art. 31 ust. 3 w związku z art. 87 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

nadać skardze konstytucyjnej dalszy bieg.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 8 kwietnia 2020 r. (data nadania) M.N. (dalej: skarżąca), reprezentowana przez adwokata z wyboru, wystąpiła z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego.

Skarżąca jest matką małoletniego J.N. Nie poddała ona syna szczepieniom ochronnym w terminach wynikających z komunikatu Głównego Inspektora Sanitarnego w sprawie Programu Szczepień Ochronnych. W związku z tym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w I. – na podstawie tytułu wykonawczego nr 13/14 z 16 września 2014 r. – nałożył na skarżącą obowiązek poddania syna szczepieniom ochronnym.

Postanowieniem z 28 stycznia 2015 r. (znak: [...]) Wojewoda K. (dalej: Wojewoda) – z powodu uchylania się od poddania małoletniego obowiązkowym szczepieniom ochronnym – nałożył na skarżącą grzywnę w wysokości 500 zł i wezwał do jej uiszczenia w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia. Zobowiązał jednocześnie skarżącą do wykonania szczepień w terminie 30 dni od dnia doręczenia postanowienia. Skarżąca odwołała

się od powyższego rozstrzygnięcia do Ministra Zdrowia, który postanowieniem z 8 lipca 2016 r. (znak: [...]) utrzymał je w mocy.

Złożoną przez skarżącą do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego skargę sąd ten oddalił wyrokiem z 8 września 2017 r. (sygn. akt [...]). Następnie Naczelny Sąd Administracyjny wyrokiem z 21 listopada 2019 r. (sygn. akt [...]) oddalił skargę kasacyjną.

Zarządzeniem z 26 maja 2020 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącej 1 czerwca 2020 r.) sędzia Trybunału Konstytucyjnego wezwał skarżącą do sprecyzowania przedmiotu skargi konstytucyjnej przez wyjaśnienie, czy są nimi tylko art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. b oraz art. 17 ust. 1 i ust. 11 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2019 r. poz. 1239, ze zm.; dalej: ustawa o zwalczaniu chorób zakaźnych); § 3 oraz § 5 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 18 sierpnia 2011 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 753, ze zm.; dalej: rozporządzenie), czy także wskazana w *petitum* „Ustawa o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym z dnia 30 listopada 2016 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 2072; [dalej: u.o.t.p.TK])”. W razie wskazania u.o.t.p.TK jako przedmiotu skargi, skarżąca została wezwana do uzupełnienia uzasadnienia przez wyjaśnienie, w jaki sposób jej przepisy naruszają konstytucyjne wolności i prawa skarżącej wskazane w skardze.

W piśmie procesowym z 5 czerwca 2020 r. (data nadania) skarżąca wyjaśniła, że przedmiotem skargi są: art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. b oraz art. 17 ust. 1 oraz ust. 11 ustawy o zwalczaniu chorób zakaźnych oraz § 3 i 5 rozporządzenia z 2011 r.

Zakwestionowanym w skardze przepisom skarżąca zarzuciła naruszenie prawa do prywatności oraz prawa do decydowania o swoim życiu osobistym (art. 47 Konstytucji). Według skarżącej doszło do naruszenia zasady „dostatecznej określoności przepisów prawa” (art. 2 Konstytucji). Jej zdaniem art. 68 ust. 4 Konstytucji nie przesądza, czy środki zwalczania chorób epidemicznych powinny być stosowane na zasadzie dobrowolności czy też przymusu leczniczego. W ocenie skarżącej ograniczenie powyższych praw nie spełnia wymogu proporcjonalności, konieczności oraz nie nastąpiło na podstawie ustawy. Przyjęcie – jak twierdzi skarżąca – iż w drodze komunikatu można nakładać na obywateli obowiązki, prowadzi do naruszenia zasady trójpodziału władzy (art. 10 Konstytucji).

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje.

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygnięcia. Trybunał wydaje postanowienie o nadaniu skardze konstytucyjnej dalszego biegu, gdy spełnia ona wymagania przewidziane w ustawie oraz nie zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p.TK.

2. W ocenie Trybunału skarga konstytucyjna spełnia przesłanki przekazania jej do merytorycznej oceny.

2.1. Skargę sporządził adwokat, który przedłożył stosowne pełnomocnictwo.

2.2. Skarżąca wyczerpała przysługującą jej drogę prawną, ponieważ od wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z 21 listopada 2019 r. (sygn. akt [...]) nie przysługuje żaden zwyczajny środek zaskarżenia.

2.3. Dochowany został trzymiesięczny termin wniesienia skargi, zastrzeżony w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK, gdyż powyższe orzeczenie, wraz z uzasadnieniem, zostało doręczone skarżącej 20 stycznia 2020 r., a skargę złożono w Trybunale 8 kwietnia 2020 r. (data nadania).

2.4. Prawidłowo został określony przedmiot skargi, tj. art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. b oraz art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2019 r. poz. 1239, ze zm.; dalej: ustawa o zwalczaniu chorób zakaźnych), § 3 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 18 sierpnia 2011 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 753, ze zm.; dalej: rozporządzenie z 2011 r.) oraz art. 17 ust. 1 ustawy o zwalczaniu chorób zakaźnych w związku z § 5 rozporządzenia. Przepisy te statuują obowiązek poddania się szczepieniom ochronnym.

2.5. Zakwestionowanym w skardze przepisom skarżąca zarzuciła naruszenie prawa do prywatności oraz prawa do decydowania o swoim życiu osobistym.

2.6. Skarżąca wskazała, w jaki sposób – jej zdaniem – zakwestionowane w skardze przepisy naruszają powyższe prawa. Zarzuciła bowiem, że wyłączają one możliwość podjęcia decyzji o odmowie przez osoby obowiązane do poddania się obowiązkowym szczepieniom albo ich opiekunów prawnych lub faktycznych. Podniosła, że ograniczenie wyżej wymienionych praw nie spełnia wymogu proporcjonalności, gdyż obowiązkowe szczepienia ochronne są zabiegiem medycznym obciążonym znacznym ryzykiem. Jednocześnie wskazała na brak specjalnego funduszu, wypłacającego odszkodowania dla osób dotkniętych niepożądanymi odczynami poszczepiennymi. Skarżąca stwierdziła też, że występujące w niniejszej sprawie ograniczenie praw konstytucyjnych nie jest konieczne. W tym zakresie powołała się na przykłady innych państw, które zniosły obowiązek szczepień. Zdaniem skarżącej przedmiotowe ograniczenie nie nastąpiło na podstawie ustawy, lecz wynika z Programu Szczepień Ochronnych, będącego corocznym komunikatem Głównego Inspektora Sanitarnego. Zaskarżone przepisy nie determinują ani liczby dawek poszczególnych szczepionek, ani nie wskazują konkretnego wieku, w jakim dawki te powinny być podane, a tym samym uniemożliwia to ustalenie przez osoby zobowiązane do realizacji obowiązku szczepiennego daty wymagalności jego wykonania.

3. W związku z powyższym i zważywszy na to, że sformułowane przez skarżącą zarzuty nie są oczywiście bezzasadne, Trybunał Konstytucyjny – na podstawie art. 61 ust. 2 u.o.t.p.TK – postanowił nadać skardze konstytucyjnej dalszy bieg.